

Co ty wiesz o bezpieczeństwie?

Szkoła Podstawowa w Komarówce Podl.

W naszym badaniu wzięło udział 60 uczniów klas V i VI

Nasza ANKIETA

46 uczniów korzysta z internetu w domu, a 14 w szkole lub w bibliotece

43 uczniów ma aktualne oprogramowanie antywirusowe, 6 nie ma, a 11 nie wie

Hasła 29 uczniów zawierają duże i małe litery oraz cyfry, 4 uczniów stwierdziło, że ich hasła nie są bezpieczne, u 21 tylko część haseł jest bezpieczna, a 6 nie korzysta z serwisów wymagających logowania

W dzień powszedni 2 uczniów nie korzysta z Internetu, 7 spędza kilka/kilkanaście minut, 20 około godziny, 18 od godziny do dwóch, 2 od 2 do 3 godzin i 2 powyżej 5 godzin

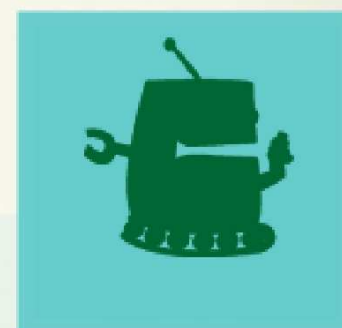
W dni wolne od szkoły z Internetu nie korzysta 5 uczniów, 2 spędza kilka/kilkanaście minut, 12 - około godziny, 20 - od 2 do 3 godzin, 20 - od 3 do 5 i jeden powyżej 5 godzin

Trzech uczniów bardzo często rozmawia z rodzicami o tym, co robi w Internecie, 10 - często, 8 - od czasu do czasu, 20 - rzadko i 19 - nigdy nie rozmawia

Zasady korzystania z Internetu (pory korzystania, strony i programy) ustaliło z rodzicami 18 uczniów, 22 nie ustaliło, a 20 nie pamięta

Swoje hasła co najmniej raz w miesiącu zmienia 4 uczniów, 7 - raz na 2-3 miesiące, 4 - raz na pół roku, 5 - raz na rok, a 40 rzadziej lub w ogóle nie zmienia

Odpowiedzi policzyli: Dominika, Karol i Piotrek z VI a

Opracowanie: ekipa "BZZZika"

W opracowaniu wykorzystano foto i grafiki na licencji CC

"Blogowanie to fajna sprawa"

wywiad z Dawidem Zającem z Gimnazjum
bloggerem programu Szkoła z Klasą 2.0

Szkoła z Klasą 2.0

to program
dla
pozytywnie
zakreconych

Czy trudno jest prowadzić blog?

Nie tak trudno, gdy wpadnie się w rytm to idzie jak z płatka. Technicznie trzeba się podszkolić, ale na stronach programu Szkoła z Klasą są pomoce, samouczki i wszystko jest wytłumaczone. Zresztą, w każdej sprawie można zadać pytanie albo poprosić o pomoc osobę odpowiedzialną za blogi. Mogą pomóc też inni blogowicze.

Czy dużo czasu trzeba poświęcić na prowadzenie bloga?

Tak, trochę czasu trzeba poświęcić aby blog był aktualny. Dziennie pracuję tak od 1 do 3 godzin. Cały czas odkrywam coś nowego, jakieś nowe możliwości technologiczne.

Skąd czerpiesz pomysły?

Pomysły czerpię z otoczenia, ze szkoły albo czasami same wpadają do głowy.)

Czy czytasz inne blogi szkoły z klasą?

Czytam. W innych blogach podoba mi się styl, poruszane tematy, a także ciekawe poradniki jak korzystać z różnych programów. Koledzy umieszczają fajne zdjęcia, filmy, pomoce do

szkoły. Z blogów można się też dowiedzieć co się dzieje ciekawego w innych miejscowościach i w innych szkołach. Praktycznie codziennie pojawia się coś nowego. Można komentować,

zapraszać do siebie, rozmawiać na różne tematy.

Czy zdobyłeś już jakieś odznaki programu?

Tak, mam już dwie odznaki programu: "Uczymy się z TIK" i "Aktywny komentator".

Co sądzisz o programie Szkoła z Klasą?

To jest naprawdę świetny program!). Do tego programu moja szkoła przystąpiła po raz pierwszy i mam nadzieję, że nie ostatni. To jest takie bezpieczne miejsce, w którym cały czas coś dzieje, można się wiele nauczyć, poznać kolegów i koleżanki z całej Polski.

Jak dbasz o bezpieczeństwo w sieci?

Na moim komputerze mam zainstalowany dobry antywirus i ciągle mu uaktualniam bazy wirusów. Kiedy pobieram jakiś plik to sprawdzam skąd on jest i opinię strony skąd pobieram plik. Po pobraniu skanuję plik dla większej pewności antywirusem. I większych problemów do tej pory nie miałem. Nie podaję nikomu haseł, które są silne:)

Czy natykasz się na dziwne treści w sieci?

Nie, na razie nie natknąłem się na żadne dziwne treści. Ale jeśli już, to trzeba to zgłosić komuś dorosłemu, a jeśli jest to piractwo to np. do administratora strony.

Dziękujemy za rozmowę

Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o wirusach

Najwięcej szkody w naszych komputerach mogą narobić **wirusy, trojany i robaki**. Wirus to program, który przyczepia się do innych plików i powiela się. Może on kasować dane, rozsyłać spam, kraść dane, spowalniać albo kończyć pracę komputera, umożliwić przejęcie kontroli nad komputerem. Podobnie działają robaki, ale nie potrzebują do rozprzestrzeniania się żadnego programu. Trojany udają zwykły program, a mają ukryte dodatkowe szkodliwe funkcje, np. otwierają port, przez który haker może dokonać ataku. **Pierwsze objawy** zainfekowania mogą być takie: komputer wolno działa, są problemy z działaniem niektórych programów np. przeglądark. **Jak je łapiemy?** Z zakażonego pendrive lub

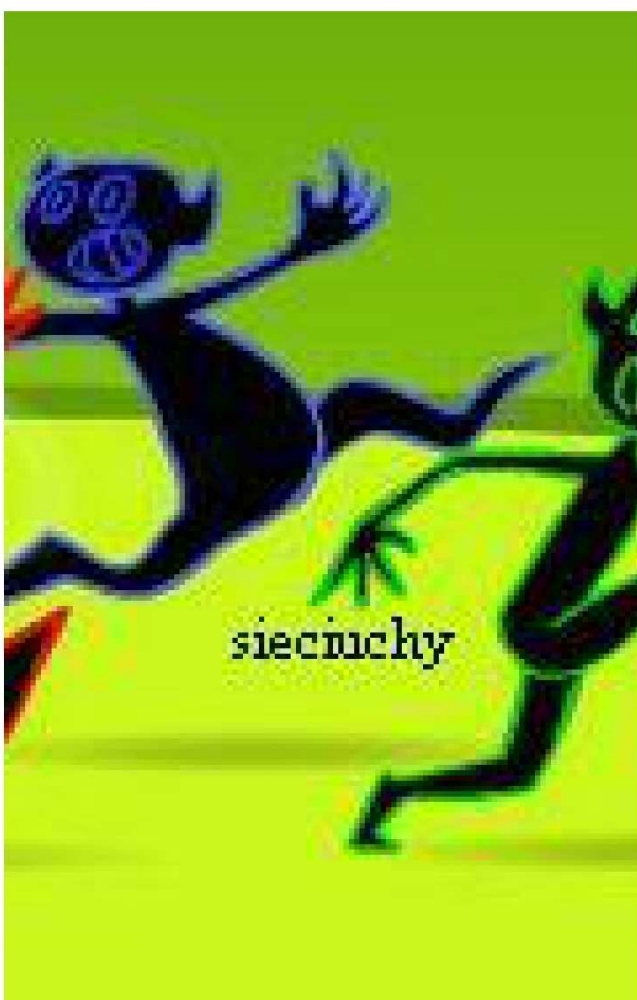
przenośnego dysku usb, z internetu np. przez pobranie zainfekowanego pliku, z poczty elektronicznej w zainfekowanej wiadomości. **Jak się bronić?** Trzeba posiadać oprogramowanie antywirusowe, które trzeba aktualizować. Do ochrony są jeszcze programy anty-spiegowskie oraz firewalle. Dobrze robić kopie zapasowe najważniejszych plików lub dokumentów, skanować komputer, przy instalacji aplikacji czytać okienka i licencję. Można też sprawdzić, czy strona internetowa nie jest na liście podejrzanych. Na pewno nie należy otwierać podejrzanych emaili z załącznikami. Wymienieni tu złośliwcy należą do tzw. złośliwego oprogramowania. **Za pomoc dziękujemy panu M. Kasperkowi z Politechniki w Białymstoku.**

Szkodliwe treści omijamy, jak już się natkniemy to zgłaszamy

Strona helpline.org.pl to takie młodzieżowe pogotowie ratunkowe w sytuacji gdy ktoś nas w sieci obraża, szantażuje, publikuje zdjęcia bez naszej zgody, włamie się na nasze konto, zadaje dziwne pytania, namawia na spotkanie, przekazuje niewłaściwe treści. Gdy coś takiego nas spotka możemy zadzwonić na numer **800 100 100** od pn do pt w godz. 11-17. Można wysłać maila na helpline@helpline.org.pl, jest też livechat. W dziale "dowiedz się" opisane są niebezpieczne sytuacje oraz sposoby radzenia sobie z nimi, np.: zabez-

pieczanie dowodów. Na początku radzę wejść na forum, przeczytać regulamin i FAQ. W dziale "Twoja strefa" są filmiki, ciekawostki i konkursy. Pomocy mogą tam szukać nie tylko dzieci i młodzież, ale również rodzice i nauczyciele. Naprawdę warto tam zaglądać i to nie tylko jak coś nas zaniepokoi, ale od razu dziś! **Kor**

Swój kodeks też mamy i go wszyscy przestrzegamy

2. Nauczyciele różnych przedmiotów wykorzystują sprzęt multimedialny w szkole.

1. Komputer i Internet pomagają nam w nauce.

3. Informacji z Internetu nie kopiujemy bezmyślnie, tylko sprawdzamy ich wiarygodność w innych źródłach, a następnie samodzielnie je opracowujemy i redagujemy.

Nasz Kodeks 2.0

5. Telefony komórkowe są wyłączone podczas lekcji.

4. Zawsze podajemy źródło i autora tekstów, zdjęć i filmów z Internetu.

6. Możemy korzystać na lekcjach z aparatów fotograficznych, kamer i telefonów za zgodą nauczyciela.

7. Komunikujemy się za pomocą e-maili, sms-ów, portali społecznościowych z kolegami i nauczycielami przestrzegając zasad dobrego zachowania i poprawności językowej.

9. Pomagamy starszym i młodszym w nauce obsługi komputera.

8. Nie udostępniamy swoich danych i nie wysyłamy swoich zdjęć nieznanym.

10. Szanujemy szkolny sprzęt i niczego nie instalujemy bez zgody nauczyciela.

11. Nie wchodzimy na nieodpowiednie strony.

12. Jeśli natkniemy się w Internecie na coś, co nas niepokoi od razu mówimy o tym dorosłym.

Bzzik

Źródła podajemy, bo inaczej to kradzież i plagiat - dobrze to wiemy

Nie możesz tak po prostu wrzucać na swój blog zdjęć, filmów i muzyki, bo to narusza czyjeś prawa autorskie

Możesz poszukać utworów na licencjach CC lub w domenie publicznej

Zdjęcie, utwór muzyczny czy film możesz ściągnąć na własny użytek, ale nie możesz ich rozpowszechniać. Utwory w domenie publicznej nie są chronione prawem autorskim, bo np. prawa te wygasły. Co należy do domeny publicznej można sprawdzić na stronie pl.wikipedia.org/wiki/Domena_publiczna. Utwory te są oznaczone przekreśloną literą C. Creative Commons to organizacja powstała w 2001 roku w USA, a jej celem jest tworzenie i oferowanie za darmo narzędzi prawnych do zarządzania przez autorów prawami do swoich dzieł. Są to różne licencje CC. Przedstawimy cztery podstawowe: **CCBY** - musisz podać autora zdjęcia i oznaczyć taką samą licencję. Zdjęcie na takiej licencji możesz przerabiać, a nawet sprzedawać. **CC BYSA** - uznanie autorstwa na tych sa-

mych warunkach: możesz zdjęcie przerabiać, ale potem udostępniasz na takiej samej licencji jak autor. **CC BYNC** - na takim zdjęciu nie można zarabiać **CC BYND** - takiego zdjęcia możesz użyć, ale nie możesz go przerabiać. Każda z licencji

zawiera warunek BY tzn. że trzeba podać autora i typ licencji czyli twórca korzystając z licencji zawsze zachowuje prawa autorskie, jednocześnie umożliwia innym kopiowanie i rozpowszechnianie, dodatkowo może określić

czy jego dzieło można przeabiać i na nim zarabiać. Na stronie creativecommons.pl polski zespół pisze, że "We współczesnym świecie wszyscy jesteśmy twórcami. Staje się to tak proste jak naciśnięcie migawki aparatu. Jednak prawo autorskie

nie nadąża za rozwojem technologicznym i ekspansją kreatywności. Tradycyjna reguła "wszystkie prawa zastrzeżone", automatycznie kłóci się z zasadami cyfrowego świata". CC wspiera wolną kulturę: utwory rozumiane jako dobro wspólne.

Zdjęcia

Polskie CC proponuje świetną wyszukiwarkę utworów na licencjach CC search.creativecommons.org/?q=.

Wyszukuje ona zdjęcia na Flickr, Fotopedii, Google Images, open clip art library i pixabay oraz inne media na youtube i wikimedia commons.

Muzyka

Jeśli potrzebna nam muzyka do prezentacji czy filmów to ta sama wyszukiwarka przeszuka takie strony zawierające muzykę jak: Jamendo, SoundCloud czy ccMixer. Jeśli zamieścimy film na YouTube program sam zaproponuje muzykę na licencjach CC i warto z tego skorzystać aby uniknąć problemów.

Wolne Lektury

To zbiór 2038 utworów, w tym wielu lektur oraz kilkuset audiobooków. Można je bezpłatnie ściągać, udostępniać i cytować. Utwory mają przypisy i komentarze. *bzzzik*

Kartka z pamiętnika

Dzisiaj jestem szczęśliwa, bo odwaliłam kawał dobrej roboty. Dużo się napracowałam, żeby wszystko dokładnie zrobić. Zaczęło się w czwartek, kiedy pani od polaka kazała nam napisać wypracowanie na temat swojej ulubionej piosenkarki. Oczywiście wybrałam Rihannę. Jak wróciłam ze szkoły od razu zaczęłam szukać w necie. Przeczytałam info z różnych stron. Przejrzałam też kilka kolorowych gazet, bo coś mi się nie zgadzało. W końcu zaczęłam pisać. Moje wypracowanie miało dwie strony. Jednak to była wersja, którą musiałam jeszcze dokładnie przejrzeć i wykończyć różnymi zdjęciami. Sprawdziłam pracę, dodałam najlepsze zdjęcia. Na końcu podałam adresy stron i numery gazet, z których korzystałam. Napisałam też skąd wzięłam zdjęcia. Mojej mamie i siostrze bardzo się podobało. Mam nadzieję, że pani też się spodoba. *Iza*

Drogi pamiętniku!

Nauczycielka od polaka kazała nam napisać wypracowanie na temat swojej ulubionej piosenkarki lub piosenkarza. Godzinami mogłabym słuchać Rihanny i oglądać jej teledyski, ale pisać wypracowanie? Bez sensu totalny. Zresztą nie mam czasu na takie głupotki. Muszę poesemesować z Kaśką, poczatować z Markiem, sprawdzić fejsa, nk i jeszcze parę rzeczy. No dobra, coś tam napiszę, ale bez zbędnej napinki. Znalazłam jakiegoś gotowca ... jednak w sieci to jest życie. Idę spać, nawet mi się nie chce zmieniać czcionki i likwidować linków. Cha cha, znowu się babka przyczepi, że podkreślenia nie są potrzebne. Ona chyba w ogóle nie czai jak powstają te prace. No to pa pamiętniczku. Idę spać.

też *Iza*

Internetu godzinami nie chłoniemy, bo w końcu ... bzzzika dostaniemy

Czy wyobrażasz sobie spędzenie dnia bez dostępu do Internetu? **Czy częściej rozmawiasz z ludźmi przez komunikatory czy w realu?** Więcej czasu spędzasz na codziennych czynnościach z rodziną czy przy komputerze? **Czy zdarza się, że siadasz do komputera żeby znaleźć tylko jakąś informację, a spędzasz przy nim co najmniej godzinę?** Czy zaniedbujesz naukę i obowiązki domowe? **Czy już ci ktoś powie - dział, że spędzasz przy komputerze za dużo czasu?** Czy wolisz siedzieć

przy komputerze niż np. pograć w piłkę, pospacerować albo inaczej spędzić czas na świeżym powietrzu? **Czy komputer i Internet poprawiają ci nastrój?** Jeśli na większość pytań odpowiedziałeś "tak" - zastanów się nad sobą i zapytaj siebie czy nie jesteś na prostej drodze do uzależnienia. *mr*

Jesteśmy dobrze wychowani, nie dokuczamy i nie przeklinamy

NETYK2 - BY KOMAROWKA

Nie pisz wielkimi literami, bo one oznaczają krzyk.

Nie nadużywaj emotikonów.

NETYK3 - BY KOMAROWKA

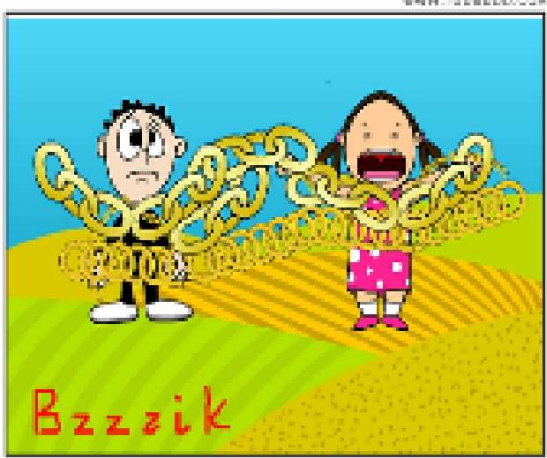
NETYK4 - BY KOMAROWKA

Nie używaj wulgaryzmów, nie obrażaj nikogo.

Nie rozsyłaj łańcuszków i innego spamu.

NETYK5 - BY KOMAROWKA

NETYK6 - BY KOMAROWKA

Nie daj się sprowokować do kłótni.

bzzzik poleca:

z tej strony dowiesz się
wszystkiego na temat
bezpieczeństwa w internecie

WWW.SAFERINTERNET.PL

www.dzieckowsieci.fdn.pl

Na tej stronie możesz przejść kurs on-line np. z Ewą Farną. Na końcu jest test, ale bardzo łatwy. Są śmieszne filmiki np. o owcach bez kożuszka. I jest dużo informacji dla rodziców.

WWW.sieciaki.pl

Ta strona to prawdziwa siecioplaneta i raj dla miłośników fajnych gier. Znajdziesz tam również:

Telewizję

radio

do poczytania

konkursy z nagrodami

młodsze bratu możesz włączyć tę stronę i ustawić minu+nik

www.necio.pl

Cyberprzemocy się nie damy i natychmiast ją zgłaszamy

Co to jest cyberprzemoc?

Jak spotka nas coś złego to nie ma sensu tego ukrywać i cierpieć, tylko po prostu trzeba zgłosić wychowawcy albo pedagogowi, a oni już będą wiedzieli jak rozwiązać problem.

Ponad połowa młodych internautów jej doświadcza.

Dane ze strony: cyberprzemoc.pl

Cyberprzemoc to "przemoc z użyciem technologii. Polega ona na nękanii, straszaniu, szantażowaniu z użyciem sieci, publikowaniu lub rozsyłaniu ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów oraz podszywaniu się w sieci pod kogoś wbrew jego

woli". Niektórzy z nas zetknęli się z nią. Nie jest miło czytać o sobie negatywne komentarze albo zobaczyć swoje zdjęcie, z którego koleś się śmieje. Czasem sami się do niej przyczyniamy. Wstawiamy na portalach zdjęcie kolegi, które wy daje nam się fajne i normalne, a w Internecie zaczyna żyć własnym życiem: nagle pojawiają się uśmiešky, złośliwe uwagi, naśmiewanie się; coraz więcej osób komentuje i już nie da się tego odwrócić. Nie wiadomo jak się potem zachować, przecież nie chcieliśmy zrobić nic złego. Kolega nie chce

chodzić do szkoły i ma do nas pretensje. Albo inna sytuacja: wiemy, że w necie też trzeba się zachowywać porządnie, ale przecież taki Marek z VI e ... z niego może na się w szkole pośmiać to dlaczego nie w necie? Marek i tak się nie przejmuję, a zabawa jest niezła. Kto lepszy koment walnie ten jest lepszy. Czasem jesteśmy zde nerwowani albo zdołowani i wtedy zdarza się pisać głupoty. Trzeba poczekać, przeczytać tekst czy komentarz i zapytać siebie czy tak powiem w realu. Niektórzy po pisują się za bardzo, np. przeklinając, a jak zobaczy to

jakiś rodzic lub nauczyciel to już może być gorzej. No właśnie, nie zdajemy sobie sprawy jaką krzywdę wyrządza my będąc nawet tylko świadkiem i nie zgłaszając dorosłemu. Bycie sprawcą to już jest sprawa dla policji i warto to sobie uświadomić. Nie jest aż tak trudno ustalić sprawcę przez mocy. Poza tym w necie trzeba uważać, bo nic w nim nie ginie i nic nie jest tylko prywatne. Nawet wykasowane zdjęcia gdzieś tam mogą być.

Wszyscy słyszeli o samobójstwie gimnazjalistki z powodu cyberprzemocy, widać więc jak poważny jest to problem. W szkole po każdej bójkce wędruje się na dywanik do wychowawcy, dyrektora i wzywani są rodzice. Takie "bójki" i dokuczanie w sieci to też nie są żarty. *Maciek*

Z panią Edytą Kołodziej- wolontariuszką

Dzień dobry. Jak pani chroni swój komputer? Ochroną podstawową jest program antywirusowy, oraz firewall, dodatkowo nie pobieram i nie instaluję nieznanego oprogramowania ani nieznanych plików. Dodabym jeszcze: nie otwierać linków wysyłanych przez nieznaną osobę, regularnie

aktualizować system operacyjny i oprogramowanie antywirusowe, czytać komunikaty jakie się pojawiają, a jeśli nie jesteśmy pewni decyzji lepiej wybrać "nie", trzeba korzystać z ochrony rodzicielskiej. Jako że sama jestem rodzicem korzystam z bezpiecznej przeglądarki dla dzieci BeSt. **Gdzie zgłasza się szkodliwe**

treści? Jest kilka możliwości: zawsze należy powiadomić rodzica lub opiekuna bądź nauczyciela. Można zgłosić je do administratora strony lub moderatora jeśli dotyczy to np. forum. Szkodliwe treści jak i inne problemy zawsze można zgłosić na www.Helpline.org.pl. **Jak być bezpiecznym w sieci?**

Fundacji Orange o bezpieczeństwie rozmawia Dawid

To bardzo ważne pytanie i duża odpowiedzialność internauty jak i osoby, która wprowadza dziecko w świat internetu, dlatego najlepiej, żeby taką osobą był rodzic. Jest kilka zasad: po pierwsze wspólne korzystanie dorosłego z dzieckiem, albo takie, żeby dorosły był w pobliżu i mógł szybko zareagować jeśli pojawi się

problem, ważne jest ustalenie zasad korzystania z sieci, stworzenie bazy dobrych stron, dziecko ma wiedzieć, że to wirtualny świat i każdy może podać się za każdego, więc nie może pochopnie nawiązywać znajomości, ani podawać danych, wysyłać zdjęć, ma stosować zasady netykiety i o niepokojących rzeczach mówić.

Dbaj o fejs

Na facebooku pojawił się nowy bohater. Fejsmen. Jest trochę nieporadny i nie wszystko mu się udaje, ale zauważa różne problemy w sieci związane z naszym fejsmem czyli wizerunkiem. Skąd się wziął? Był zwykłym chłopcem, ale gdy pewnego dnia ..... Stop. Reszty możecie się dowiedzieć z filmików na stronie www.facebook.com/fejsmen Fejsmen nie zawsze daje radę, ale za to daje dużo rad: dbaj o fejs kiedy komentujesz, lajkujesz, publikujesz,

wrucasz zdjęcia, tagujesz, logujesz się. Te wszystkie informacje mówią o nas więcej niż nam się wydaje:) Fajnie jest wszystko wiedzieć o innych, ale w serwisach społecznościowych wszyscy mogą też wiedzieć wszystko o nas. Czy na pewno tego chcemy? Ze strony Fejsmena możecie dowiedzieć się więcej. Są tam też konkursy z nagrodami i duuużo humoru:) Bohater co jakiś czas wrzuca nowy filmik. Ostatni to "Światłowód". Obejrzyjcie! Fejsmena lubi już ponad 8 tysięcy internautów. *Pit*

Bzzzikowe

rady

Chroń komputer
antywirusem.
Nie otwieraj podejrzanych
załączników

Nie podawaj
swoich danych
ani hasła
nie wysyłaj swoich
zdjęć nieznanym

Stosuj się
do zasad
netykiety

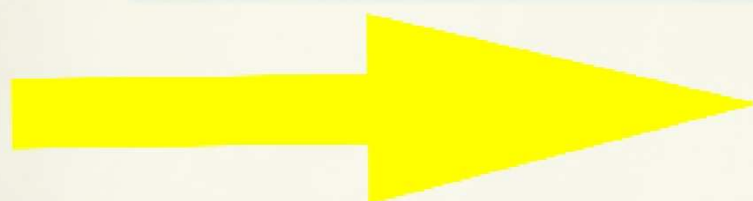
Nie siedź
za długo
przy
komputerze

Nie kopiuj
bezmyślnie
informacji
z internetu

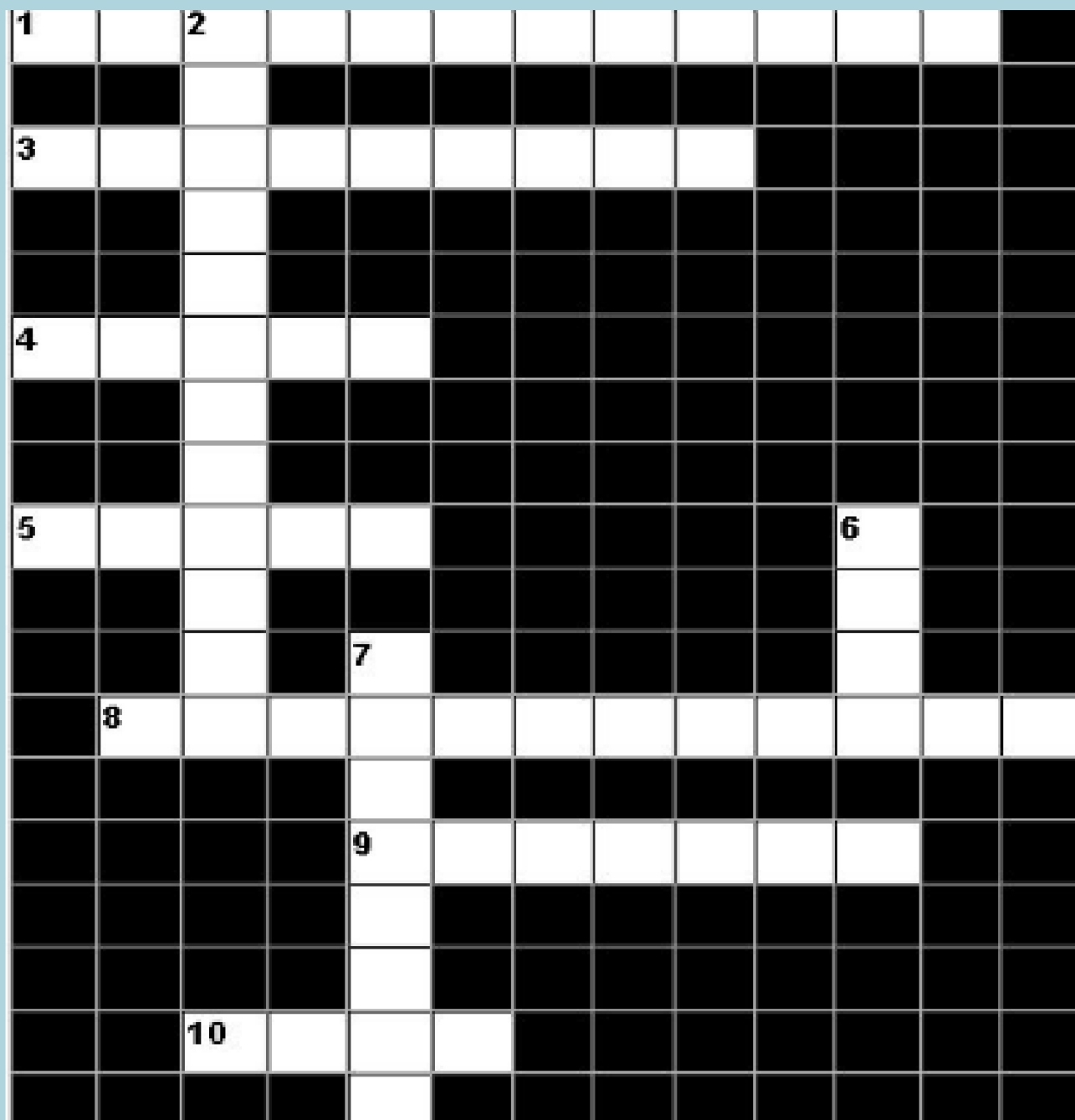
Jeśli coś cię
zaniepokoi
powiedz
o tym dorosłym

Rozmawiaj
z rodzicami
o tym, co robisz
w necie

dobre rady zebrał
ŁUKASZ

O bezpieczeństwie już wszystko wiemy i krzyżówkę rozwiążemy

Poziomo

1. Stan, w którym człowiek nie kontroluje ilości czasu spędzonego przed komputerem lub w Internecie
3. Zbiór zasad dobrego zachowania się w sieci
4. .... Bezpiecznego Internetu obchodzony w tym roku 5-go lutego
5. Musi być silne, składać się z wielkich i małych liter oraz cyfr
8. Zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób w Internecie
9. Skopiowanie cudzej pracy i podpisanie jej własnym nazwiskiem
10. .... osobowe, które powinny być szczególnie chronione w sieci

Pionowo

2. Program, którego celem jest wykrywanie i zwalczanie wirusów komputerowych
6. Niechciane lub niepotrzebne wiadomości
7. Jej numer to 800 100 100

Bzzzik